

BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ
A UNIVERSITĂȚII DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI

ALEXANDRU PLĂMĂDEALĂ

(sculptor, pictor, grafician)

130 de ani de la naștere

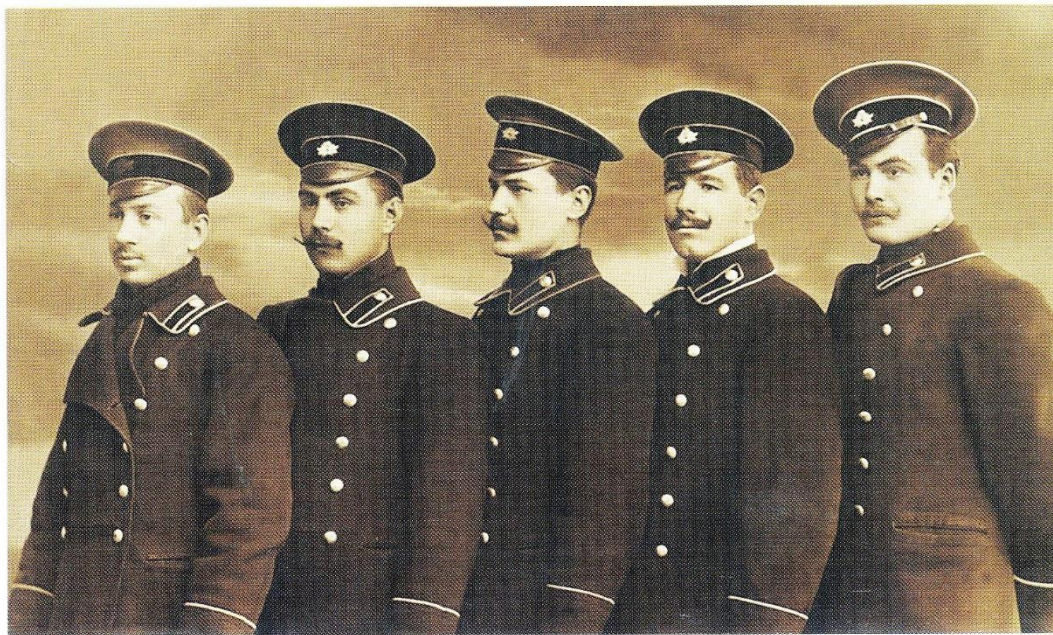
(9 octombrie 1888 – 15 aprilie 1940)

„... Alexandru Plămădeală n-a fost doar un sculptor profesionist, ci și un artist plastic ce profesa genul picturii, miniaturii, graficii, un organizator și animator al vieții artistice, un eminent pedagog, organizatorul primului muzeu de arte plastice la noi, posesorul unei colecții de artă decorativă, pictură, sculptură, precum și al unei colecții de artizanat din Basarabia. Dar mai întâi de toate a fost un gânditor, un deschizător de drumuri, fiind mereu absorbit de idealul unei sculpturi naționale”.

Tudor Braga

TABEL CRONOLOGIC

- 1888, 9 octombrie – În satul Buiucani din preajma Chișinăului s-a născut Alexandru Plămădeală;
- 1895 – Este înscris la Școala Parohială de băieți;
- 1904 – Își începe studiile la Seminarul Teologic din Chișinău;
- 1908 – Frecventează cursurile de seară la Școala Orășenească de Desen, conducător pictorul Vladimir Ocușco;
- 1911 – Absolvește Seminarul și Școala de Desen, pleacă la Moscova;

Alexandru Plămădeală, Victor Mateevici, Ivan Stahovschi, Gheorghe Irimița, Mihail Madan – absolvenți ai Seminarului Teologic din Chișinău, promoția 1911

Alexandru Plămădeală, Victor Mateevici, Ivan Stahovschi, Gheorghe Irimița, Mihail Madan – graduates of the Theological Seminary of Chișinău, graduating class of 1911

Familia Plămădeală. În rîndul întîii: Andrei, capul familiei preotul Mihail, Hrisea, Alexandru, mama Ecaterina cu fiul Filaret pe brațe, Valentina; în rîndul al doilea: Nimfodora, Larisa, Grigore, Ion. Cca 1892 • The family of

1912 – Susține cu succes admiterea la Școala de Pictură, Sculptură și Arhitectură din Moscova, clasa de sculptură a profesorului Serghei Volnuhin;

**Claudia Dobjanschi, Pertz Vaxman, Vladimir Ocușco, Alexandru Plămădeală, A. Pecusos
28 mai, 1912**

Alexandru Plămădeală, student
la Școala de Pictură, Arhitectură
și Sculptură din Moscova. 1915

1916 – Absolvește cu mențiune Școala de Pictură, Sculptură și Arhitectură din Moscova, se angajează la Monetărie în calitate de gravor de metale la Petersburg;

1919 – Este numit director al Școlii de Arte Plastice din Chișinău, unde ține și lecții de sculptură și pictură, (actualmente Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”);

Alexandru Plămădeală și colegii săi, absolvenți ai Școlii de Pictură, Arhitectură și Sculptură din Moscova, clasa profesorului Serghei Volnuhin, promoția 1916.

Alexandru Plămădeală, Auguste Baillayre; în rândul al doilea: Olesina Hrîșanovschi, Gheorghe Pojedaeff și Bronștein țin în mâini masca Lidiei Luzanovschi, care stă alături. Noiembrie 1920. Chișinău •

Modelarea statuii lui Ștefan cel Mare. 1924.
Varianta a II-a. Ghips. Sculptorul este ajutat
de Laurențiu Juc, de inginerul Gheorghe
Levițchi și de un soldat pe nume Popa

1921 – Își expune lucrările la o expoziție de artă din București, creează Societatea de Arte Frumoase din Basarabia;
1924 – Începe a lucra asupra monumentului lui Ștefan cel Mare. Studiază în Voroneț, Iași, Cernăuți documentele istorice referitoare la Ștefan cel Mare;
1928, 29 aprilie – Are loc dezvelirea monumentului lui Ștefan cel Mare – creația de vârf a sculptorului Al. Plămădeală;

1940, 15 iunie – Se stinge din viață după o boală îndelungată;

„Numele lui Alexandru Plămădeală va rămâne încă mult timp unul de rezonanță pentru cultura noastră, generațiile viitoare de artiști plastici având misiunea să păstreze cu sfințenie moștenirea artistică pe care a lăsat-o marele sculptor”.

Tudor Braga

Alexandru Plămădeală cu Olga Plămădeală. Chișinău. 1932 • Alexandru Plămădeală and Olga Plămădeală. Chișinău. 1932

Mormântul lui Alexandru Plămădeală, Cimitirul Ortodox Central de pe strada Armenească din Chișinău, relief în bronz executat de fosta sa elevă Claudia Cobizeva

DISTINCȚII

1923 – Ordinul Steaua României în grad de Ofițer,
1927 – Ordinul Coroana României în grad de Ofițer.

Numele sculptorului îl poartă Colegiul Republican de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”, unde a activat timp de peste 20 de ani și o stradă din Chișinău (fosta Livezilor). Casa în care a locuit sculptorul este monument introdus în *Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat.*

MONUMENTUL LUI ȘTEFAN CEL MARE

Monumentul a fost turnat la București, la turnătoria lui Rîșcanu, în anul 1927, din bronz provenit de la 6 tunuri mari, capturate de la otomani în timpul războiului de independență din anii 1877-1878. A fost inaugurat la 29 aprilie 1928, la a 10-a aniversare a unirii Basarabiei cu România, montat pe un soclu din piatră extrasă din cariera de la Cosăuți, proiectat de E. A. Bernardazzi, arhitectul orașului Chișinău, și de inginerul G.A. Levițchi. Monumentul avea, în total, 11,20 metri înălțime. Soclul era compus din 5 pietre monolite și avea 6 metri înălțime.

A fost instalat în Grădina Publică din Chișinău.

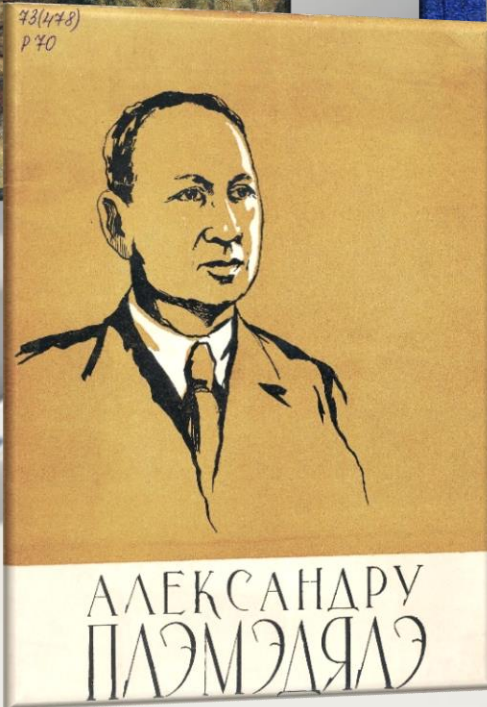
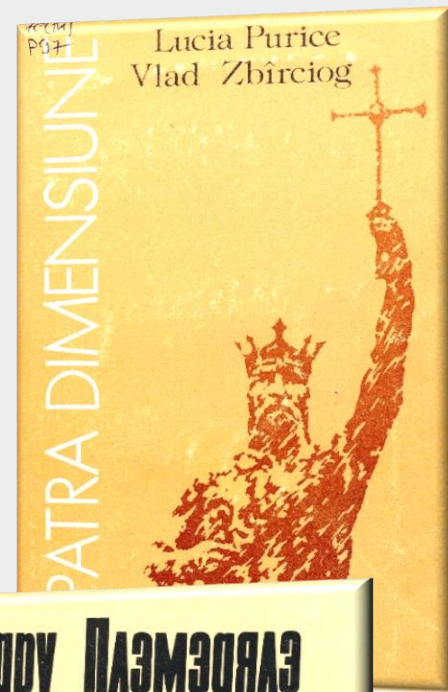
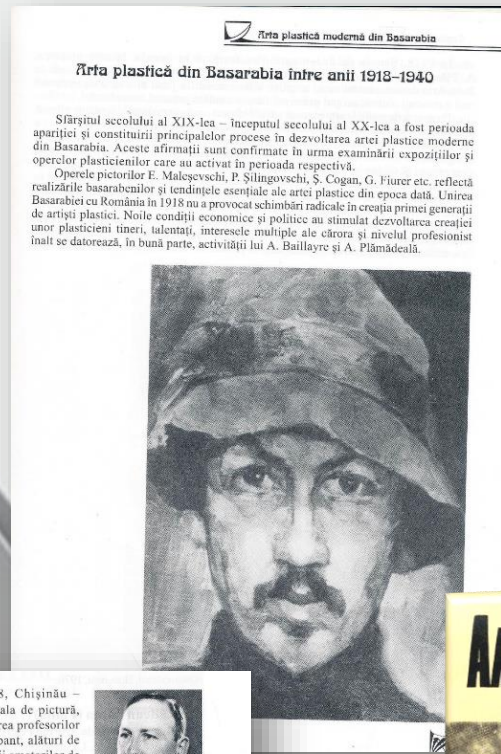
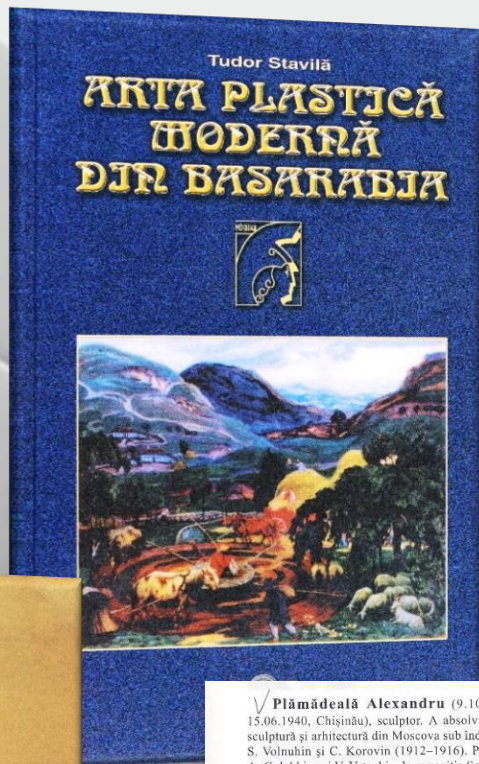
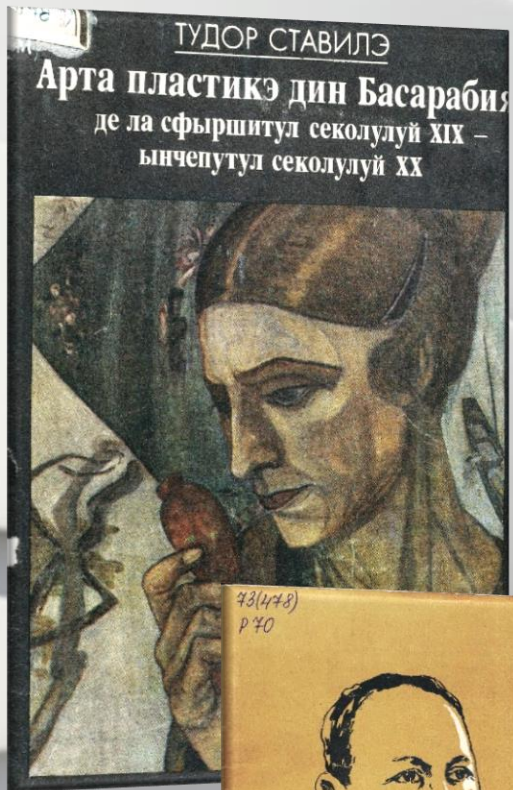
Pe fațada principală a soclului era dăltuită inscripția:
„Ștefan cel Mare – Domnitor al Moldovei. 1457-1504

Ceremonia dezvelirii monumentului

- 1940 – Monumentul lui Ștefan cel Mare este evacuat la Vaslui;
- 1942 – Readucerea la Chișinău a monumentului;
- 1944 – Monumentul este evacuat la Craiova;
- 1990 – Reinstalarea monumentului lui Ștefan cel Mare la Chișinău.

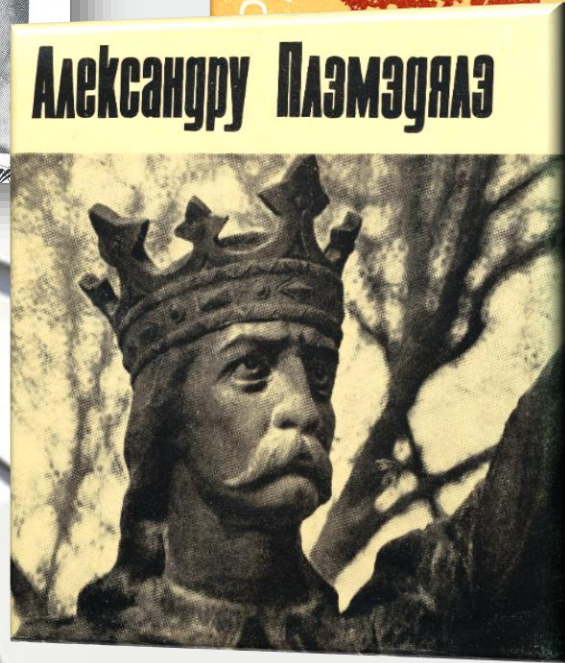
REFERINȚE CRITICE

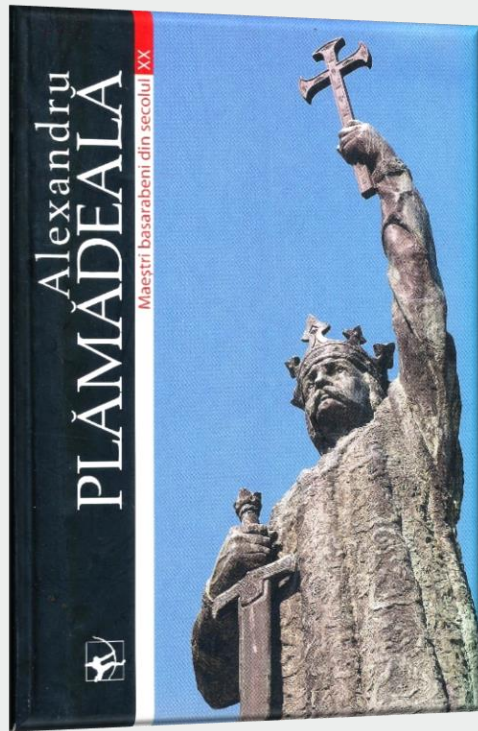

Plămădeală Alexandru (9.10.1888, Chișinău – 15.06.1940, Chișinău), sculptor. A absolvit Școala de pictură, sculptură și arhitectură din Moscova sub îndrumarea profesorilor S. Voluhin și C. Korovin (1912–1916). Participant, alături de A. Golubkina și V. Vataghin, la expoziția Societății amatorilor de arte din Moscova (1916). La Chișinău sosește în 1918. După reorganizarea Școlii de desen în Școala de Arte plastice, este numit în funcție de director (1919) pe care o deține până în 1940. În 1921 este inițiatorul fondării Societății de Arte Frumoase din Basarabia, fiind exponențial tuturor saloanelor, atât la Chișinău, cât și la București. Profesează sculptura monumentală, de șevalet, miniatura și pictura. Fiind una dintre personalitățile de vază ale Basarabiei, inițiază și fondează în 1939 Pinacoteca Municipală din Chișinău, alcătuită din operele-donații ale pictorilor basarabeni.

A fost menționat cu onurile „Steaua României” și „Crosana României”.

Bibliografie: *Alexandru Plămădeală*, A.N.M., F. 2114, R.1; Olga Plămădeală, *A.M. Plămădeală. Jiu i vroecno*, Chișinău, 1965; Sofia Bobernaga, *Alexandru Plămădeală*, Chișinău, 1981; Arhivele Statului din România, București, *Școala de Arte Frumoase din Chișinău*, D. 53/1931, m.4.F.3; N. Dunărenu, *Figuri contemporane din Basarabia*, Chișinău, 1939; Kleman Moro, *A. Plămădeală*, în: *La revue moderne illustrée des arts et de la Vie*, Paris, 1936, nr.16.

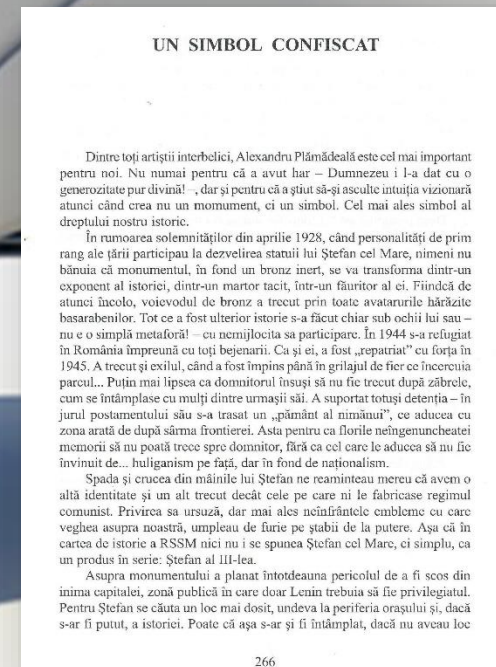
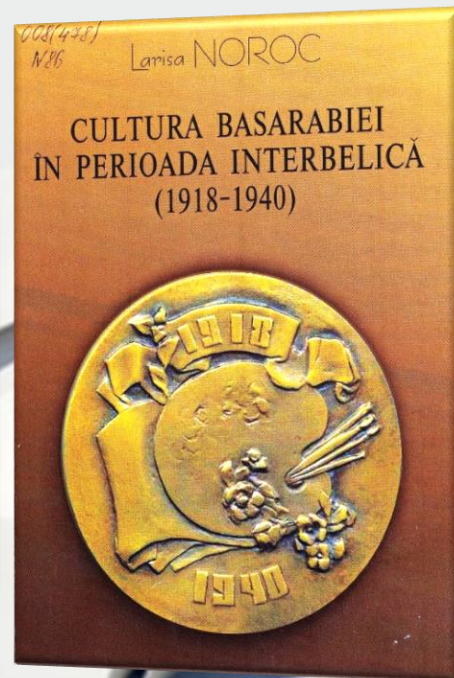

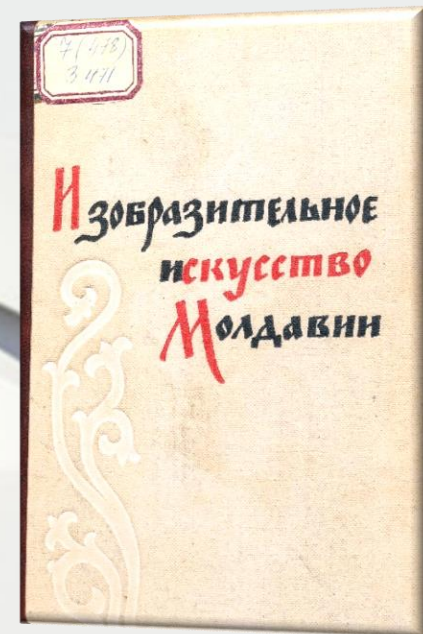
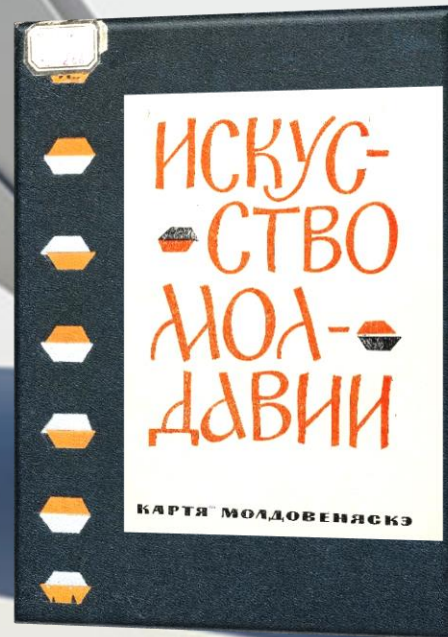
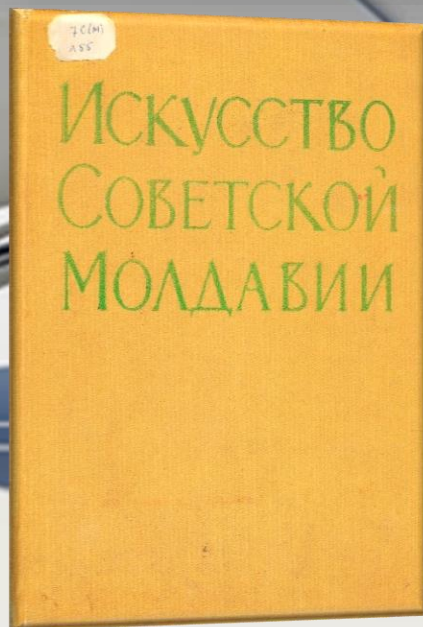
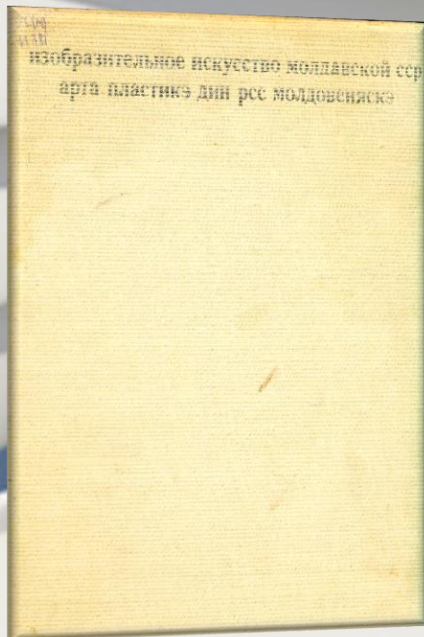
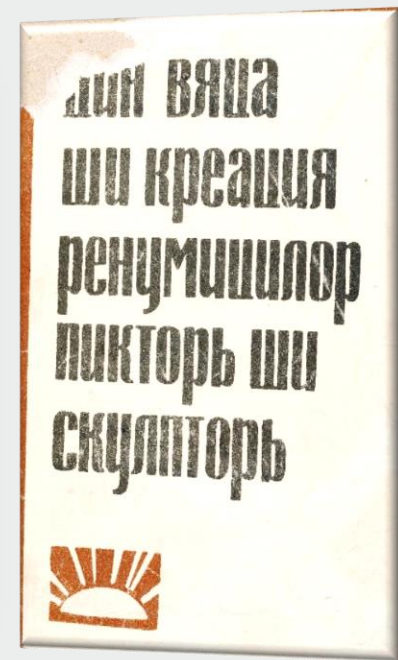
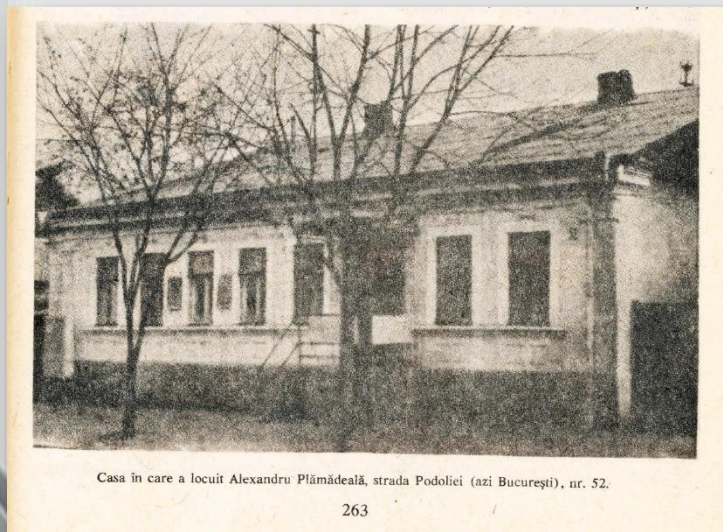
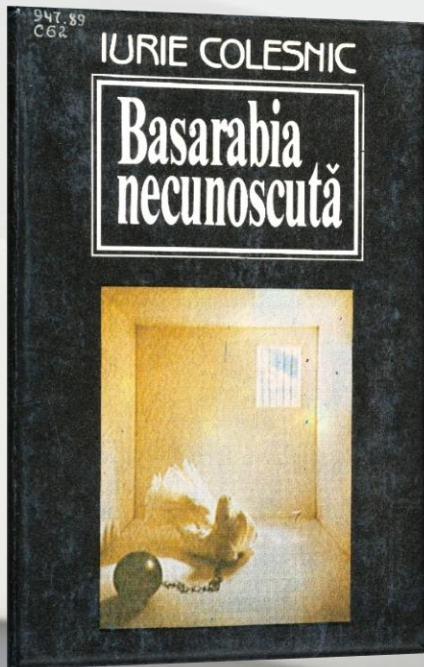
„Privită de pe acest mal al timpului, viața creatorului Alexandru Plămădeală poate fi asemuită cu o piesă de teatru, în care sublimul se împletește cu tragicul. Am ajuns să ne mândrim cu monumentele de piatră cioplite de mâna lui, monumente care ar face onoare oricărei națiuni...”
Iurie Colesnic

COLESNIC, Iurie. *Basarabia necunoscută*. Ch.: Universitas, 1993. p. 264

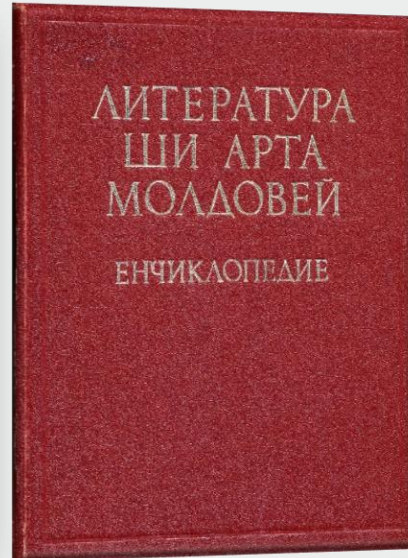
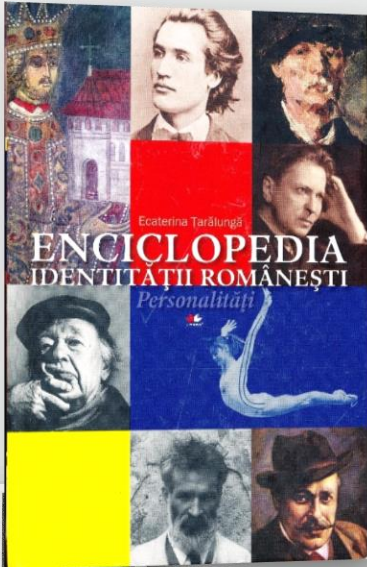
Realizări în domeniul sculpturii, scenografiei și în alte genuri ale artelor plastice.

Un alt domeniu al artei plastice românești este sculptura. În anii interbelici, își fac apariția sculptorii consacrați C. Brâncuși, O. Han, D. Mirea, D. Paciurea, C. Cristescu, care au realizat statui, busturi și reliefuri originale. În acest context, opera multor măestri din regiunile unificate a fost influențată de creația personalităților marcante. Prin aportul novator la utilizarea limbajului artistic și prin noile sensuri transpuse în materialul cu care au operat, C. Brâncuși și D. Paciurea au depășit cadrul național.

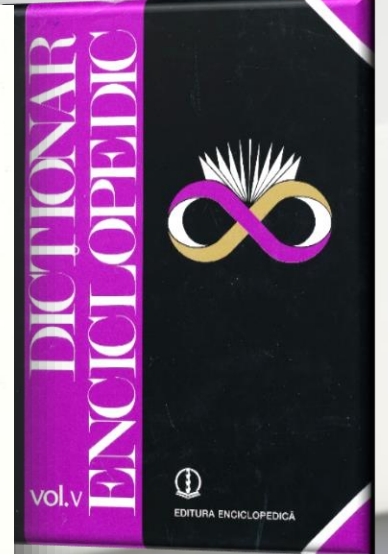
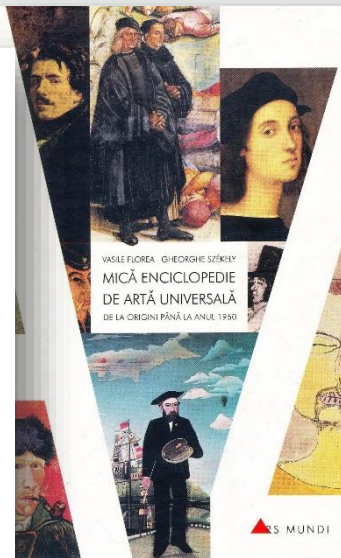

ÎN SURSE DE REFERINȚE

PLĂMĂDEALĂ, Alexandru. Sculptor și pictor basarabean (1888—1940). După terminarea studiilor de specialitate urmate la Chișinău și la Moscova, a lucrat o vreme (1916—1918) ca medaller la monetăria din Petrograd. Ulterior, s-a afirmat ca un energie animator al vieții artistice din provincia dintre Prut și Nistru, punând baze, aici, unei Societăți profesionale de arte plastice, organizând Muzeul de artă din Chișinău și conducând Școala de artă din acest oraș. În paralel,

Alexandru Plămădeală. *Autoportret*

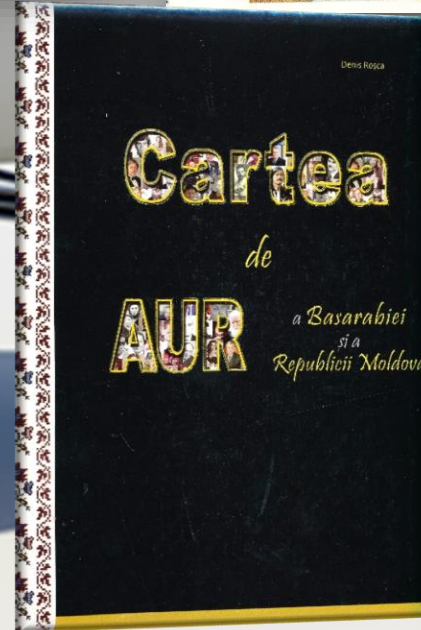
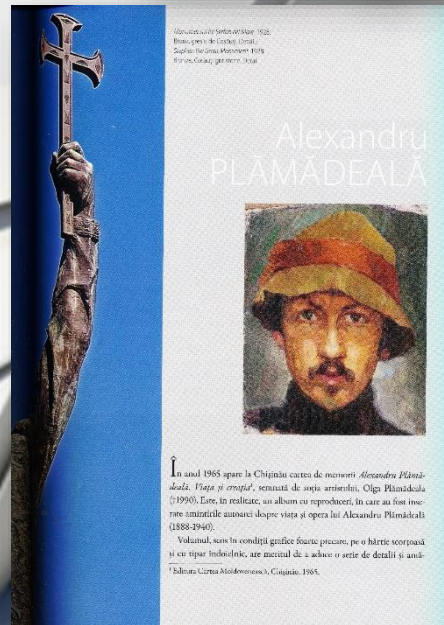
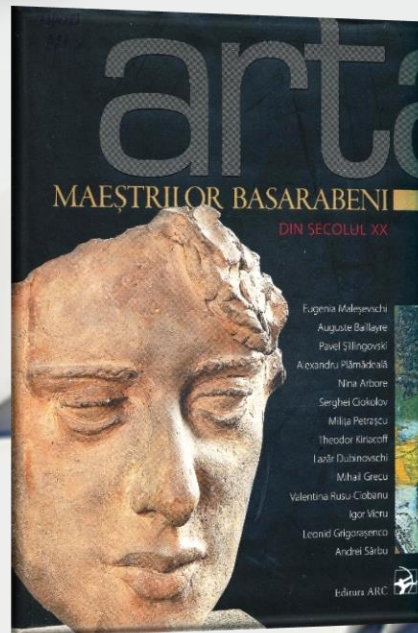
Alexandru Plămădeală

Antonie Plămădeală

Platon, Iurie
(14.07.1973, Meșeni, Republica Moldova)
Artist plastic. A absolvit Academia de Arte Plastice, clasa profesoarei Eve Mardna, Tallinn, Republica Estonia. Este profesor la Facultatea de Arte Plastice a Universității de Muzică, Teatr și Arte Plastice din Chișinău. Face parte din grupul de creație Zece din Chișinău. Lucrează pictură, sculptură și artă decorativă. A avut expoziții în Moldova, Spania, România, Germania, Argentina, Cehia, Rusia, Estonia. Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova. Distins cu Premiul Partidului Liberal din Republica Moldova.

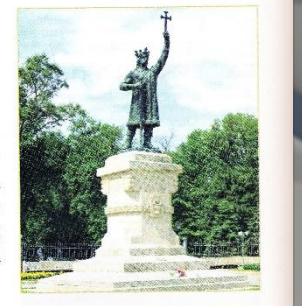
Plămădeală, Alexandru
(9.10.1888, Chișinău – 15.06.1940, Chișinău)
Sculptor. A absolvit Școala Superioară de Sculptură și Arhitectură din Moscova. A lucrat la Monetăria din Petrograd. După 1918 a revenit la Chișinău ca profesor de desen la Școala de Arte Plastice. Este considerat cel mai important sculptor basarabean al primei jumătăți a veacului XX. Lucrări: Monumentul lui Ștefan cel Mare din centrul orașului Chișinău; busturile lui Alexei Mateevici, Alexandru Donici, B.-P. Hasdeu, Ion Minulescu, Ion Teodorescu Sion.

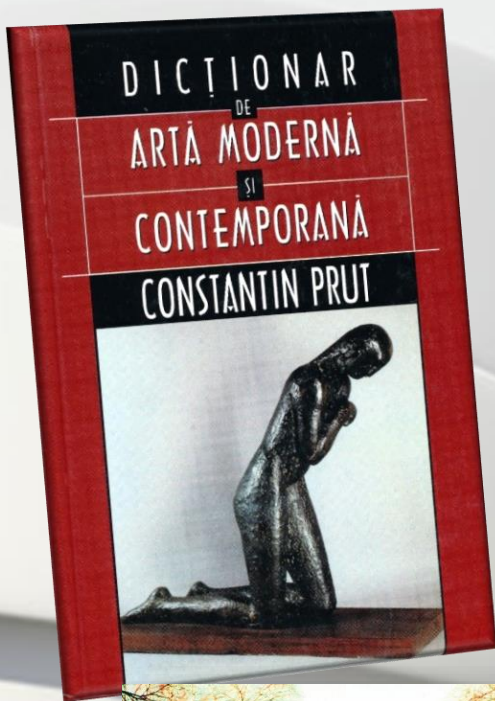
PLĂMĂDEALĂ Alexandru
(9 octombrie 1888, Chișinău – 15 aprilie 1940, Chișinău)

Sculptor. Este considerat cel mai important sculptor basarabean din prima jumătate a sec. XX.

În anii 1916-1918 a lucrat la Monetăria din Petrograd. După 1918 se întorcește la Chișinău, unde, la anul 1929, susține emisiile în fața de director al Școlii de arte plastice, transformând școala în Școala de arte plastice, pe care o conduce timp de 11 ani. Capodoperă lui Alexandru Plămădeală o constituie "Monumentul lui Ștefan cel Mare" din Grădina Publică cu același nume din Chișinău (1927). Tot la el aparține și bustul dintr-un al portului lui Alexei Mateevici de la Centralul Onoask Central și a C. I. Brătianu în domeniul pietonilor de foraj ai lui A. Plămădeală realizarea o serie de portrete ale oamenilor de creație și de înaltă calitate roșani și basarabeni: portretul cantarețului Lădă Lipovschi, bustul lui Alecușcă Doșci, portretul lui Bogdan Petriceicu-Hasdeu, portretul Valentinii Tafescu, portretul soției, autoportretul cu apă – Olga Plămădeală, portretul pictorului I. Teodorescu-Sion, portretul poetului Ion Minulescu.

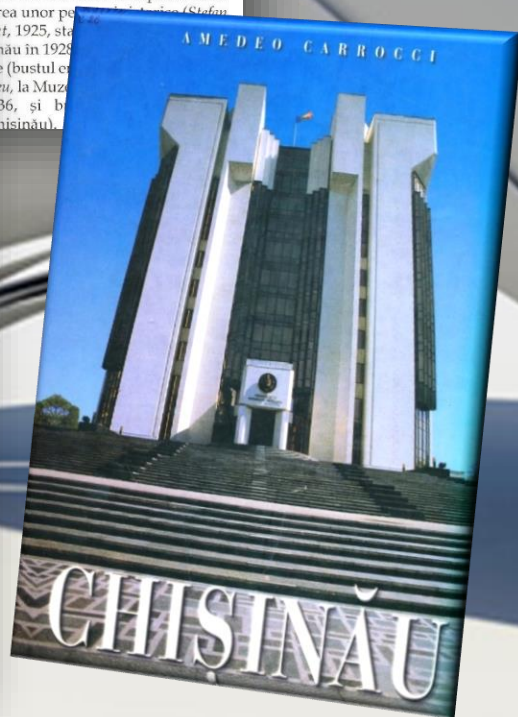
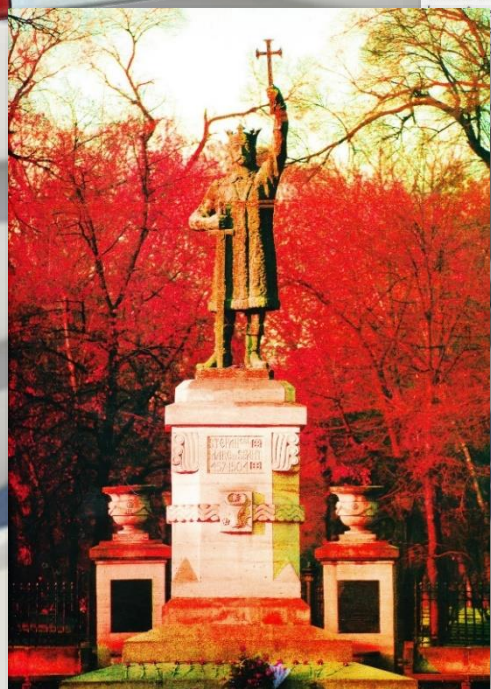
Lăcașu nu-i uchișni și de aceluși lăcașu ești mormântu.
(Nicolae Ibrăși)

ALEXANDRU PLĂMĂDEALĂ,
Mulsul oilor, 1928

PLĂMĂDEALĂ, Alexandru (Buicani, 1888 – Chișinău, 1940). Sculptor moldovean. Studiază la Școala de Pictură, Sculptură și Arhitectură din Moscova, 1912–1916, clasa lui S. Volnuhin. În paralel lucrează în atelierul de turnare în bronz a lui Carlo Robecchi. În 1918 se angajează profesor de desen și caligrafie la Chișinău, unde în 1919 transformă Școala Comunală de Desen în Școala Comunală de Belle Arte. În 1920 din inițiativa sa se înființează Societatea de Belle Arte din Basarabia. În 1938, contribuie la apariția Pinacotecii orașului Chișinău. Colegiul de Arte din Chișinău îi poartă numele. Distincții: Cavaler al ordinului Steaua României și Coroana României, 1923; Premiul Mare al Ministerului Artelor. Face călătorii în Franța, Italia, Austria. În nuduri de tinere femei triumfă un spirit senin, format în cultul armoniei și frumuseții. O chemare puternică îl face să se aplece asupra secvențelor ce permanentizează elementele de durată ale vieții. Cel mai bine se exprimă acest

vocarea unor pe
și Sfânt, 1925, sta
Chișinău în 1928
tural (bustul e
Hășdeu, la Muze
1936, și b
la Chișinău).

„... Maniera realistă, promovată în tot ce a creat, i-a impus artistului o tenacitate ce l-a condus în consecință la o neîntreruptă aprofundare a măiestriei profesionale... Prin creația sa, artistul și-a făcut un articol de credință, un crez, potrivit căruia sculptura însemna un mod de a-și verbaliza convingerile democratice, mereu extinse asupra realității imediate și condiții umane... Esențial în creație a fost cultul pentru freamătul interior, pentru rafinamentul de perfectă armonie, precum și valorificarea tradițiilor autohtone”.

Vlad Zbârciog

304

studierea diverselor aspecte ale relațiilor economice și sociale din prima jumătate a sec. al XIX-lea. Autor de monografii, studii și articole privind mișcările sociale și politice din preajma revoluției din 1848 și Unirii Principatelor Române. A fost conducător științific a mai multor doctoranzi originari de la est de Prut care și-au făcut studiile la Iași, a participat la manifestări științifice la Chișinău.

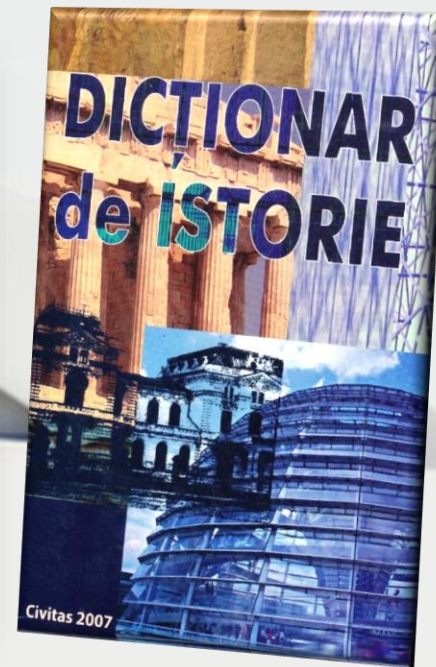

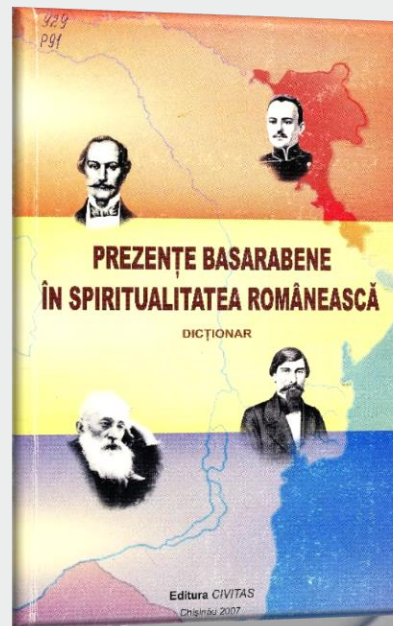
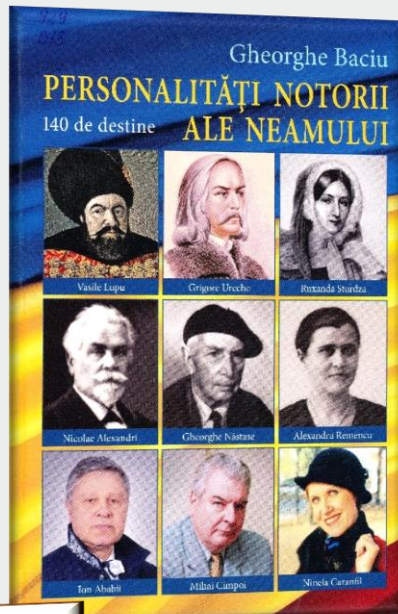
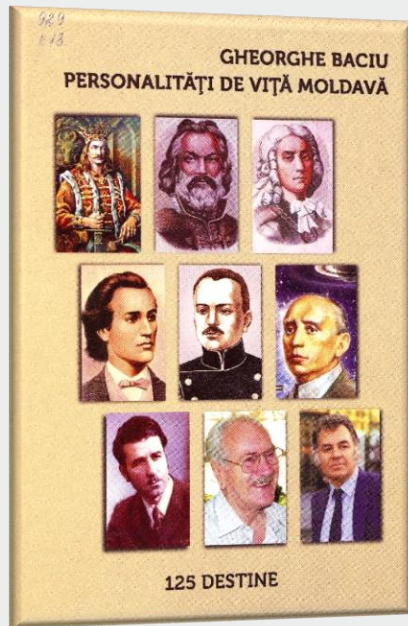
Alexandru Plămădeală

PLAUTUS SILVANUS (sec. I d. Hr.) – general de armată și om politic roman. Apogeul carierei sale l-a constituit guvernarea provinciei Moesia (57–67 d.Hr.). S-a remarcat prin aducerea în această provincie a unui număr de 100 000 de transdanubieni, împreună cu regii, principii, soțiile și copiii lor. Fortificând hotarele pe Dunăre, a ripostat împotriva unor tentative ale sarmaților de a trece fluviul și a reînțors regilor bastarni, daci și roxolani rudele lor apropiate.

PLĂIEȘI – locuitori ai satelor de munte din Țara Românească, care aveau obligația de a păzi trecerea peste munți în schimbul unor scutiri fiscale.

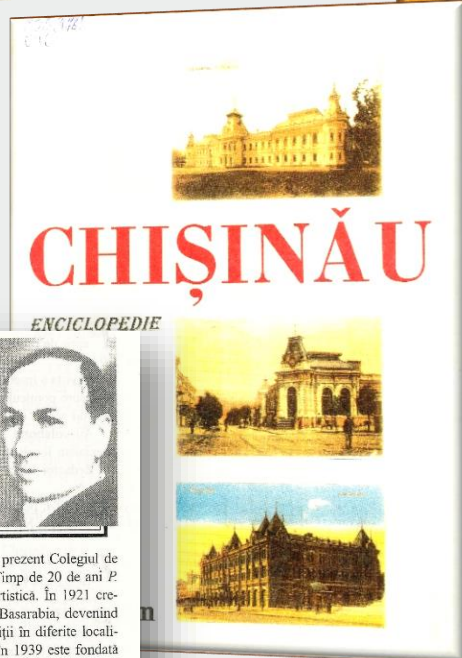
PLĂMĂDEALĂ, Alexandru (1888–1940; n. Chișinău) – sculptor și pictor român basarabean. Profesor la Școala de Arte Plastice din Chișinău (azi Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”). Fondator al Pinacotecii municipale din Chișinău (1939). A realizat sculptură figurativă conform tradiției realiste (bustul poetului Alexei Mateevici; bustul poetului Alexandru Donici; monumentul lui Ștefan cel Mare etc.).

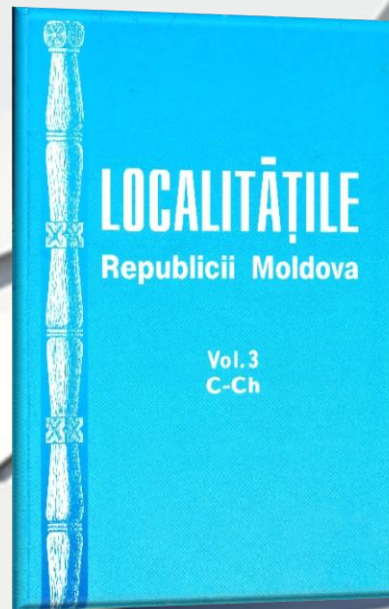

PLĂMĂDEALĂ, Alexandru (09.10.1888, Buiucani, Chișinău – 15.06.1940, Chișinău). Sculptor și pictor. Studii la Școala de Desen din Chișinău și la Școala Superioară de Pictură, Sculptură și Arhitectură din Moscova sub îndrumarea profesorilor S. Volnuhin și C. Korovin (1912-1916).

După absolvire lucrează la monctăria din Petrograd (1916-1918). Participă, alături de A. Golubkina și V. Vataghin, la expoziția Societății Amatorilor de Arte din Moscova (1916). Revenit la Chișinău (1918), este numit în funcția de director al Școlii de Desen, ulterior Școala de Arte Plastice (în prezent Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”). Timp de douăzeci de ani **P. A.** desfășoară o amplă activitate cultural-artistică: creează și coordonează Societatea de Arte Frumoase din Basarabia (1921); fondează Pinacoteca Municipală (1939); organizează 11 expoziții în diferite localități ale României. Profesează sculptura monumentală, de șevalet, miniatura și pictura.

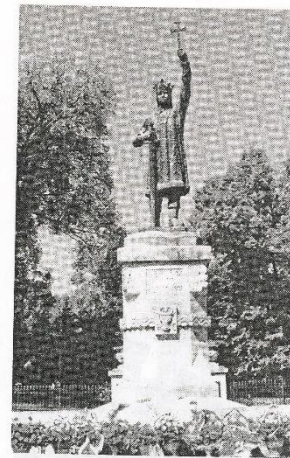

PLĂMĂDEALĂ, Alexandru (9.X.1888, Buiucani, Chișinău — 15.VI.1940, Chișinău), sculptor și pictor. Își face studiile la Școala de Desen din Chișinău și la Școala Superioară de Pictură, Sculptură și Arhitectură din Moscova. În 1916—'18 lucrează la monctăria din Petrograd. Întorcându-se la Chișinău, este numit în funcția de director al Școlii de Desen, transformată în Școala de Arte Plastice (în prezent Colegiul de Arte Plastice *Alexandru Plămădeală*). Timp de 20 de ani *P.* desfășoară o amplă activitate cultural-artistică. În 1921 creează Societatea de Arte Frumoase din Basarabia, devenind conducătorul ei. Organizează 11 expoziții în diferite localități ale României. Din inițiativa lui *P.* în 1939 este fondată Pinacoteca Municipală.

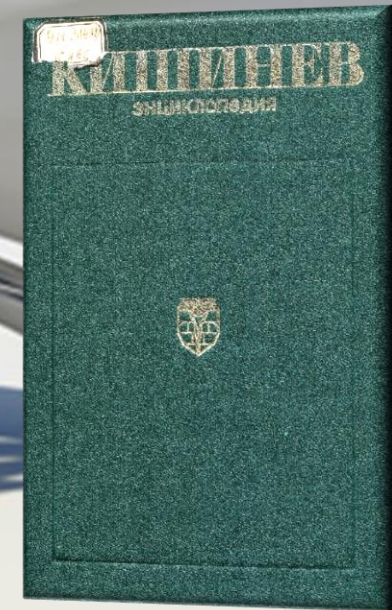
În domeniul artelor plastice și arhitecturii:

Alexandru Plămădeală (9 oct. 1888 - 15 iunie 1940), sculptor și pictor. Studii: Șc. de Desen din Chișinău, Șc. Superioară de Pictură, Sculptură și Arhitectură din

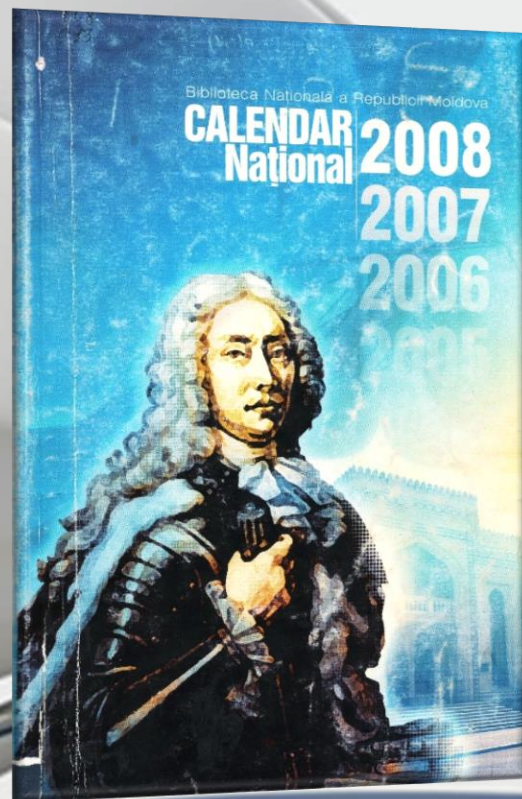
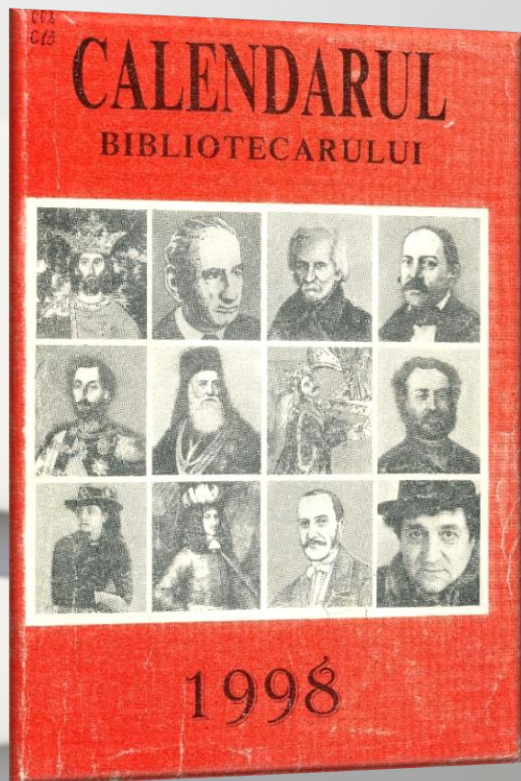

Monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfânt

monctăria din
Școala de Desen
Societatea de
Basarabia și
Vernisează
practică
sculptura de
monumentală:
nulescu, al
ovschi, al
etriceicu-
toportret,

ÎN CALENDARUL NAȚIONAL

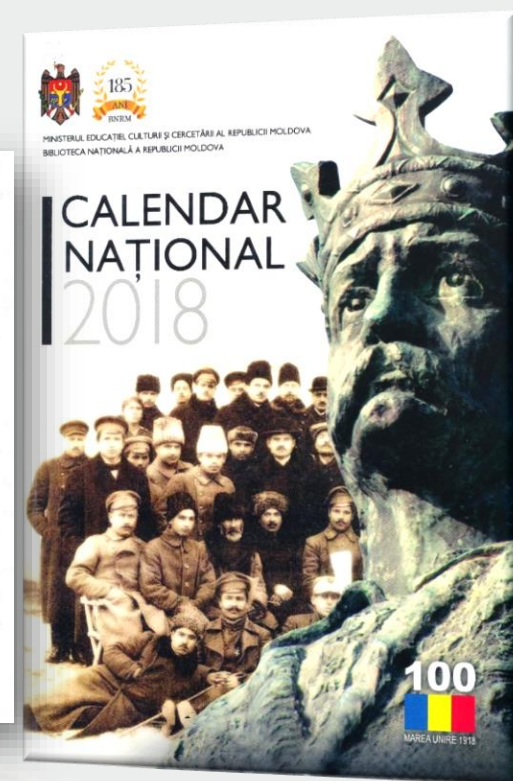
**Alexandru
Plămădeală**
1888-1940

Sculptor, considerat cel mai important sculptor basarabean din prima jumătate a sec. XX.

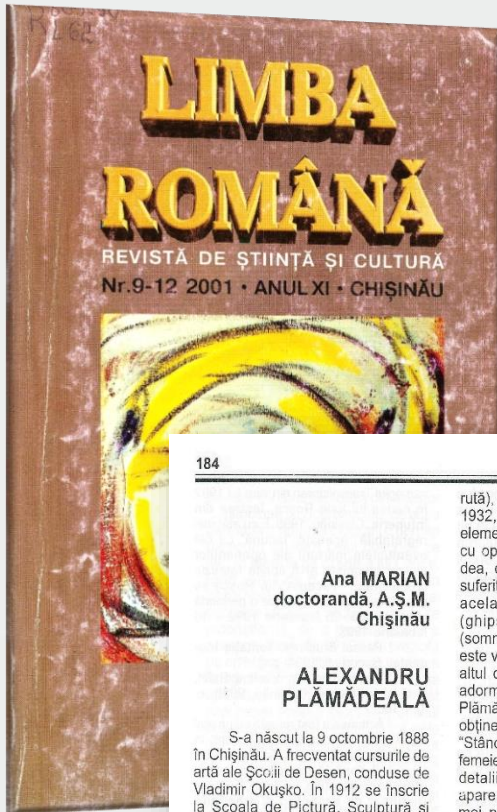
S-a născut la 19 oct. 1888, la Chișinău (Buiucani), într-o familie de intelectuali. Se stinge din viață la 15 apr. 1940, la Chișinău. În anii 1904-1908 a urmat cursurile Seminarului Teologic din Chișinău, perioadă în care a stabilit o trainică prietenie cu poetul Alexei Mateevici. Concomitent cu studiile la seminar, a frecventat și cursuri de artă la Școala de Desen, condusă de pictorul Vladimir Ocușco. În perioada 1908-1911 a studiat arta plastică la Școala de Desen din Chișinău apoi, la Școala Imperială Superioară de Pictură, Sculptură și Arhitectură din Moscova, în atelierul sculptorului Serghei Volnuhin (1912-1916), absolvind-o cu distincție. În anii 1916-1918 a lucrat în calitate de gravor de medalii la Monetăria din Petrograd. După 1918 se întoarce la Chișinău, unde este numit în funcția de director al Școlii de Desen (1919),

**MONUMENTUL LUI
ȘTEFAN CEL MARE ȘI
SFÂNT
din Grădina Publică din
Chișinău
1928**

ÎN PUBLICAȚII PERIODICE

184

Limba Română

Ana MARIAN
doctorandă, A.Ș.M.
Chișinău

ALEXANDRU PLĂMĂDEALĂ

S-a născut la 9 octombrie 1888 în Chișinău. A frecventat cursurile de artă ale Școlii de Desen, conduse de Vladimir Okușko. În 1912 se înscrie la Școala de Pictură, Sculptură și Arhitectură din Moscova, studiind în clasa profesorului Serghei Volnuhin. După absolvirea școlii, pleacă la Sankt-Petersburg, unde lucrează gravor de metale la Monetaria.

Odată cu izbucnirea Revoluției din Octombrie, se întoarce în Basarabia. În 1919, după trecerea în neființă a lui V. Okușko, preia conducerea Școlii de Desen din Chișinău, care, în prezent, îi poartă numele. Școala de Desen, în scurt timp, devine un ardevărat centru de cultură. Aici se înființează "Societatea de arte plastice din Basarabia", organizație din care făceau parte Ș. Cogan, A. Balier, V. Doncev, V. Tarabukin, M. Gamburg și ș.a.

rută), "Nud de femeie" (chiștă, ghips, 1932, dispărută). Subiectul și unele elemente formale vădese similitudini cu opera lui Ștefan Ineșco-Valbudea, care de asemenea a avut de suferit în anii războiului. Lucrând în același material ca și Valbudea (ghipsul), redând aceeași stare (somnul), cu diferență că într-un caz este vorba de un nud de copil, iar în altul de un nud de femeie, ("Băiat adormit" de Valbudea și "Stânca" de Plămădeală), Alexandru Plămădeală obține efecte cu totul deosebite. În "Stânca" lui A. Plămădeală nudul de femeie atrage mai puțin atenția asupra detaliilor caracteristice vârstei, el apare relaxat, cu contururi diafane, moi, parcă topindu-se în aer.

"Figură de băiat" (Plămădeală), proporționată perfect, vădește o altitudine matură, cu toate că mișcarea corpului nu este lipsită de libertate.

În timpul studiilor sale la Moscova, Alexandru Plămădeală a asimilat ideile "peredvișnicilor". În afară de aceasta, a făcut un șir de călătorii în Italia și Franța, unde a cunoscut operele clasice (Michelangelo, Donatello), cât și cele ale contemporanilor săi (Rodin, Bourdelle, Maiol ș.a.). Astfel lucrările: "Portret de femeie" (ghips, 1939, dispărut în timpul incendiului muzeului din 1941) și "Tors de femeie" (ghips, 1922, M.A.P.I.M.) pentru care a fost distins

Alexandru Plămădeală

Sotii Alexandru și Olga Plămădeală

Ceea ce meritul lui Plămădeală în viziunea științată, pentru înălțarea și încercarea să facă machete, contract, de dispune a zăit de acord să fie eloc pentru a vă cel Mare a l-lelea n: nopl sambului c

A Plămădeală, zoni, pent care au fost și ale mam. Cernuți și mente istori în prim fan era invet cifică epoci, mârșile de în forma un însă me frunte cu m cel Mare, ori musulman, creștinătăți. Der Plă aceste prop diu kupta pe ducea sub s; nu voia nici luminatului netrebuinc

Monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfânt e ar A fost dezvelit la 29 aprilie 1928, cu ocazia aniversării a sculptorului Alexandru Plămădeală și a Alexandru Bernardazzi. Destinul monumentului conține textul:

29 aprilie 1928 – Instalat prin osârdia fiilor Basa 28 iunie 1940 – evacuat la Vaslui. Socul rămas la 25 august 1942 – readus la Chișinău. Postat în f 20 august 1944 – evacuat la Craiova. 1945 – reinstalat la Chișinău. Crucea, spada, soc 1972 – strămutat cu 18 m spre uitate – în adâni. În anii ce au urmat, basarabenii, cu numele lui Ș 5 august 1989), drapel tricolor (27 aprilie 1990), și La 31 august 1990 – reasează pe locul inițial, res Socul – durat din aceeași piatră aleasă din stân

Lucrările la postamentul monumentului lui Ștefan cel Mare, Anul 1925.

Macheta în lut a vântului acceptate, în plicul doi se află Alexandru Plămădeală

stului nebuia in- zantam pe un postam- ment special si a- propos ca sa se gale- scul la intersectia a- abud sîrbia, pînă cople- cu unu din masopale- nă centrale ale Gal- etrăi publice- mpreună. Planamentul a- fos conceput după- mochele populare- mînăscu și a fost- executat în piatră de- Căsușii. Planamentul- lui optimiză tribulul- de ghips de E. Bernar- dazzi, arhitectul Oca- yali și inginerul G.A. Leșcișki. De la concep- tului s-au dus trei- blocuri de piatră. Sub conducerea- lui G. Leșcișki monu- mentul ocupă de- mpreună sculptorii ve- ri Ștefană, Măxeni și- Hociop, Zagarevichi, simon în Chișinău- cedată cu blocurile- aduce din satul bo... Statura lui Ștefan- cel Mare a fost furno- tă în ghips de frate- Alexandru Plămă- deală.

Scuturând o țară din vînt și lăcră- Așinău – Comitatul arhitecturii de țară.

Veșnicul

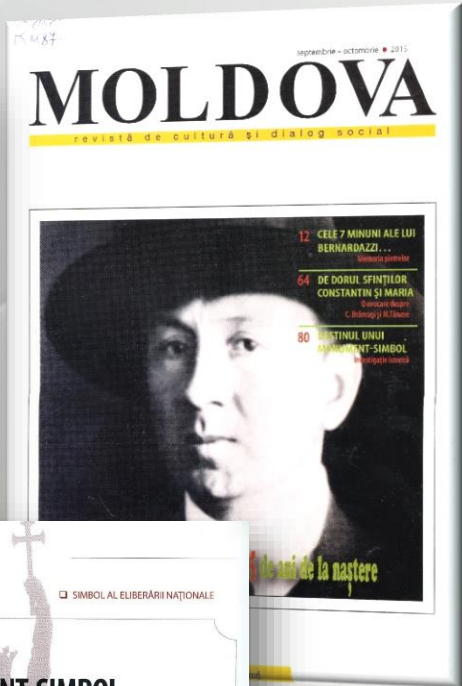
12 CELE 7 MINUTI ALE LUI BERNARDAZZI...
64 DE DORUL SFINȚILOR, CONSTANTIN ȘI MARIA
80 DESTINUL UNUI MONUMENT-SIMBOL

DESTINUL UNUI MONUMENT-SIMBOL

Anul acesta se împlinesc 125 de ani de la nașterea celui mai mare sculptor al nostru, Alexandru Plămădeală (1888-1940), care a creat monumentul-simbol al eliberării naționale.

În fotografie (de la stînga) sînt Teodorușcu-Sîni, Olga Plămădeală și Alexandru Plămădeală. Traseul Basarabiei ascunde încă numeroase surprize. Mari personalități ne născuți ca s-au îndragostit de acest țară pitorească, unde sînt și au lăsat desigur de ei. Așa s-a întîmplat cu Ion Teodorușcu-Sîni (1862, satul Bîlăie – 1939, București). A fost unul dintre marii artiști români, care a avut o contribuție deosebită la salvarea Școlii de Arte Plastice din Chișinău, îndrăgindu-se o țară ca în 1911 s-a întors pentru prima oară în Basarabia și a fost unul din purtătorii și realizatorii Școlii de Arte Plastice din Chișinău a cărei conducere a avut Alexandru Plămădeală. Disparerea Prof. Ion Teodorușcu-Sîni a lăsat pe loc o mare lacună, care a fost umplută de profesorul românesc, care a stat pe loc și a creat o școală de arte plastice, care a stat pe loc și a creat o școală de arte plastice, care a stat pe loc și a creat o școală de arte plastice.

Cultura națională în Basarabia

SCULPTORUL ALEXANDRU PLĂMĂDEALĂ

Însemne pe răbojul unui destin artistic și uman

Vasile Malanetchi

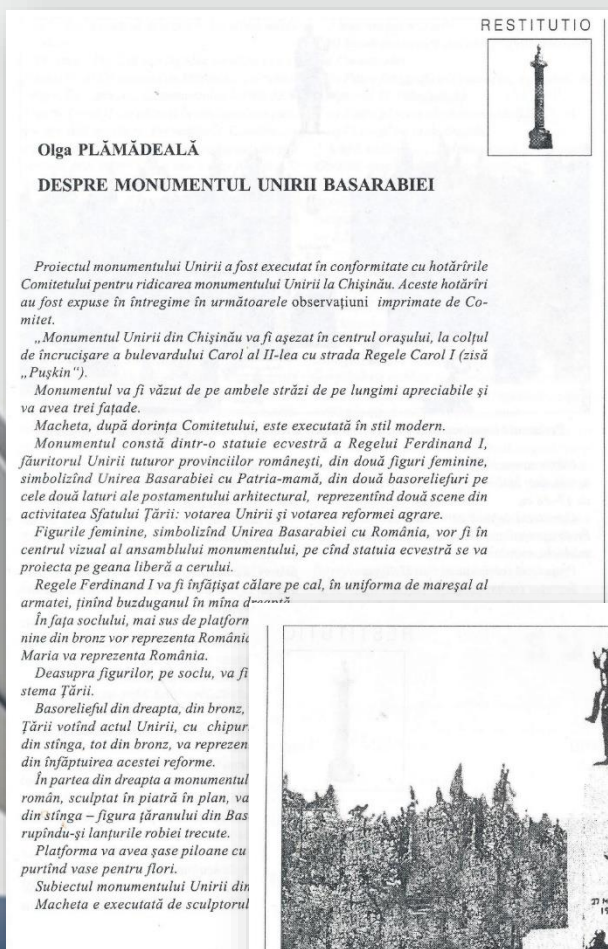
1. ARTISTUL ȘI OMUL ÎN VIAȚĂ, VIAȚA ÎN POSTUMITATE

Așa cum scriam și cu altă ocazie¹, destinul omenesc al artistului plastic Alexandru Plămădeală (1888–1940) și soarta moștenirii lui culturale, luate împreună, reflectă la modul pilduitor drama întregii Basarabii de-a lungul întregului secol XX, calvarul ce nu mai are sfârșit al acestei fărâme de pământ și suflet românesc. Ca și cum istoria s-ar fi răzbit pe artistul de autentică vocație și de reală valoare, căruia tot ea, istoria, îi oferise, în 1918, odată cu revenirea Basarabiei la Patria-Mamă, șansa de a trăi în liniște și pace și de a munci cu abnegație în și pentru Țara întregită.

Alexandru Plămădeală – plasticianul talentat și prolific care, la începutul acestui secol, în Basarabia răpiată la 1812 din trupul Moldovei lui Ștefan cel Mare și Sfânt și trezită, după mai bine de o sută de ani de împilare, din somnul cel de moarte, a pus, în această parte de țară, piatra de temelie la edificiul artei plastice naționale. A fost, ca om, un răsărit al soartei, iar ca artist – o personalitate care s-a realizat pe deplin. Din nefericire, o parte considerabilă din sculpturile lui au avut, spre deosebire de cel ce le-a dat formă și viață, un destin ingrat. Așa se explică faptul că generațiile de basarabeni născute după cea de-a doua conflagrație mondială cunosc, vizual, lucrările lui Al. Plămădeală, în teme, din reproducerea fotografică de epocă², iar nominal – mai mult din auzite. Or, cu excepția statuii Dreptcredinciosului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt inaugurată în 1928 la Chișinău, a bustului poetului Al. Mateevici și a câtorva creații, poate, mai puțin relevante și revelatoare, o bună parte din moștenirea lui artistică nu s-a păstrat. Astfel, Al. Plămădeală, recunoscut pe bună dreptate, drept cel mai important plastician basarabean din prima jumătate a acestui secol, a ajuns să fie luat în considerare și ca sculptorul cu cele mai multe lucrări dispărute³.

Motivația acestei stări de lucruri – a dispariției lucrărilor – rezidă în însăși chintesența fenomenului artistic întruchipat de Al. Plămădeală și se află în legătură directă cu epoca în care a trăit și activat artistul, cu idealurile lui de om și cetățean.

Născut la Buiucani (acum localitatea e parte componentă a municipiului Chișinău) într-un an – 1888 – cu poezia Al. Mateevici, Al. Plămădeală a absolvit, ca și acesta, Seminarul Teologic din capitala provinciei natale, a studiat apoi la Școala Imperială Superioară de Pictură, Sculptură și Arhitectură din Moscova. După ce a activat un timp în calitate de gravor la Monetăria de Stat din Sankt-Petersburg, în 1918 se întoarce acasă (între timp, Basarabia se unise cu Țara), fiind trimis de statul român la studii de perfecționare în Italia și Franța. În calitate de profesor și

Olga PLĂMĂDEALĂ

DESPRE MONUMENTUL UNIRII BASARABIEI

Proiectul monumentului Unirii a fost executat în conformitate cu hotărârile Comitetului pentru ridicarea monumentului Unirii la Chișinău. Aceste hotărâri au fost expuse în întregime în următoarele observațiuni imprimate de Comitet.

„Monumentul Unirii din Chișinău va fi așezat în centrul orașului, la colțul de încrucișare a bulevardului Carol al II-lea cu strada Regele Carol I (zisă „Pușkin”).

Monumentul va fi văzut de pe ambele străzi de pe lungimi apreciabile și va avea trei fațade.

Macheta, după dorința Comitetului, este executată în stil modern.

Monumentul constă dintr-o statuie ecvestră a Regelui Ferdinand I, făuritorul Unirii tuturor provinciilor românești, din două figuri feminine, simbolizând Unirea Basarabiei cu Patria-mamă, din două basoreliefuri pe cele două laturi ale postamentului arhitectural, reprezentând două scene din activitatea Sfatului Țării: votarea Unirii și votarea reformei agrare.

Figurile feminine, simbolizând Unirea Basarabiei cu România, vor fi în centrul vizual al ansamblului monumentului, pe când statuia ecvestră se va proiecta pe geana liberă a cerului.

Regele Ferdinand I va fi înfățișat călare pe cal, în uniforma de mareșal al armatei, ținând buzduganul în mână dreaptă.

În fața soclului, mai sus de platformă

nine din bronz vor reprezenta România-Maria și reprezenta România.

Deasupra figurilor, pe soclu, va fi stema Țării.

Basorelieful din dreapta, din bronz, Țării votând actul Unirii, cu chipul din stînga, tot din bronz, va reprezenta din înfăptuirea acestei reforme.

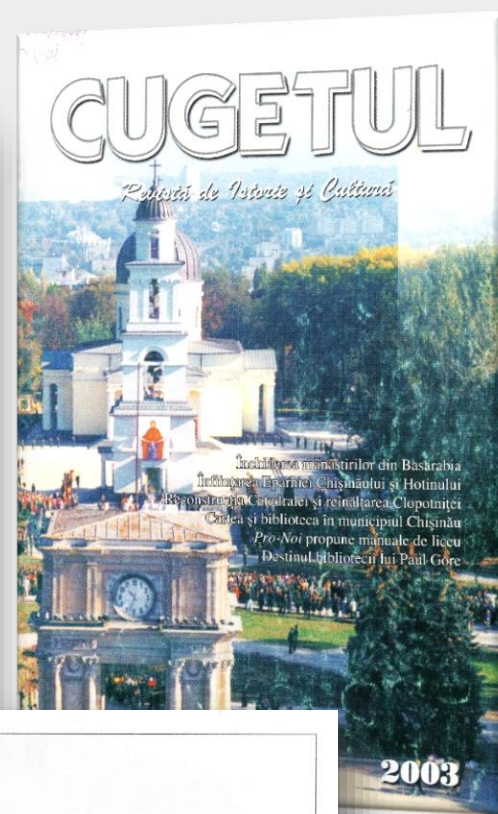
În partea din dreapta a monumentului român, sculptat în piatră în plan, va din stînga – figura jăranului din Basarabia și lanțurile robiei trecute.

Platforma va avea șase piloane cu purtînd vase pentru flori.

Subiectul monumentului Unirii din Macheta și executată de sculptorul

Proiectul Monumentului Unirii Basarabiei cu România ce urma a fi edificat la Chișinău

Mun până pentru sala 200

ARTISTUL ȘI MUZA...

...și muza...

Natura

DRACI CULTRINI
Căpitanul de vânătoare și alpinistul Dumitru Vasile pentru...

Alexandru Pămădeală - personalitate marcantă a neamului românesc

MONUMENTUL UNITĂȚII NAȚIONALE

...și muza...

REVISTA REÎNREGIRII NEAMULUI

REVISTA CARE TE ASCULTĂ

Glasul Națiunii

APARE DIN 1989 • DUPLEX CHIȘINĂU - BUCUREȘTI • Nr. 20 (283) • 27 mai 2004 • 16 PAGINI

Opinia expertului

Anul 2004 - Anul lui Ștefan cel Mare

Istoria plăsmuirii monumentului din Chișinău

...și muza...

Expoziție Alexandru Pămădeală

Pe 15 iunie s-au împlinit 60 de ani de la trecerea Domnului sculptorului Alexandru Pămădeală, autorul celebrei statuți „Dreptcredinciosul Ștefan cel Mare și sfântul din Grădina Publică din Chișinău”.

Autoritățile locale au trecut deliberat sub tăcere acest eveniment. Spre deosebire de țările de demersuri din partea UAF, Muzeului Național de Artă Plastică, în care factorii de decizie nu micșipău și totuși nu s-au ocupat de valorificarea moștenirii literare și artistice a lui Alexandru Pămădeală, mai ales că Alexandru Pămădeală a creat statuia Domnitorului Ștefan cel Mare și Sfânt, care a devenit simbolul naștrii naționale. Primarul de Chișinău, Serafim Urechean, a fost rugat să rezolve și problema Casei-muzei Alexandru Pămădeală (în acest scop Primăria urmează să repartizeze patru apartamente celor ce locuiesc în casa sculptorului), cu atât mai mult cu cât imobilul a fost naționalizat. În bime, Primăria a rămas surdă și mută la toate demersurile, iar sculptorul Pămădeală, trecut la cele...

КОЛОМАЧЕСКОЕ ОЗОБРЕНИЕ

Пресс-конференция
ГАСК Сент-Петербург
27-29.05.04

АЛЕКСАНДР ПЛЭМЭДАЛЭ: ВОДРОСТЬ ДУХА, ГРАЦИЯ И ПЛАСТИКА

...și muza...

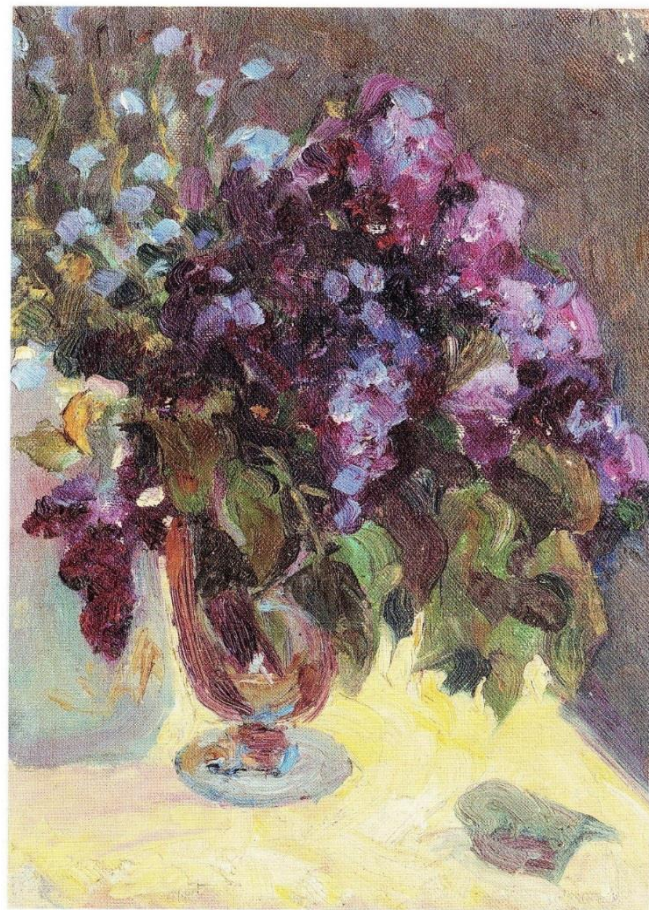
...și muza...

...și muza...

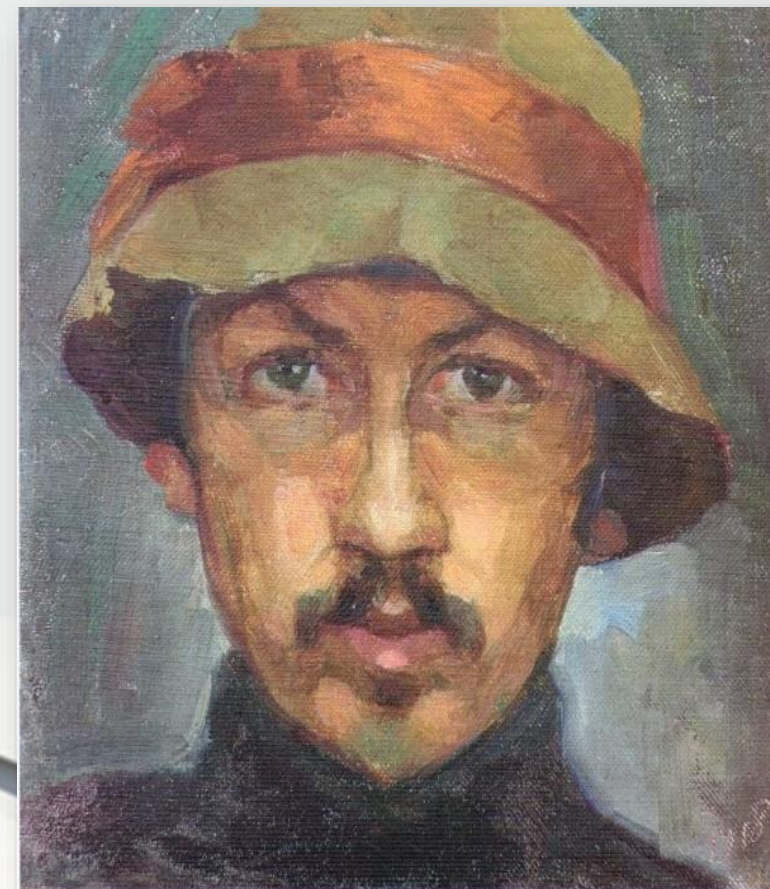
CELE MAI CUNOSCUTE LUCRĂRI

Autoportret. 1916. Ulei pe pânză. 490 x 345 mm • Self-portrait. 1916. Oil on canvas

Natură moartă. Anii 1920. Ulei pe pânză lipită pe carton. 362 x 255 mm • Still life. 1920s. Oil on canvas pasted on cardboard

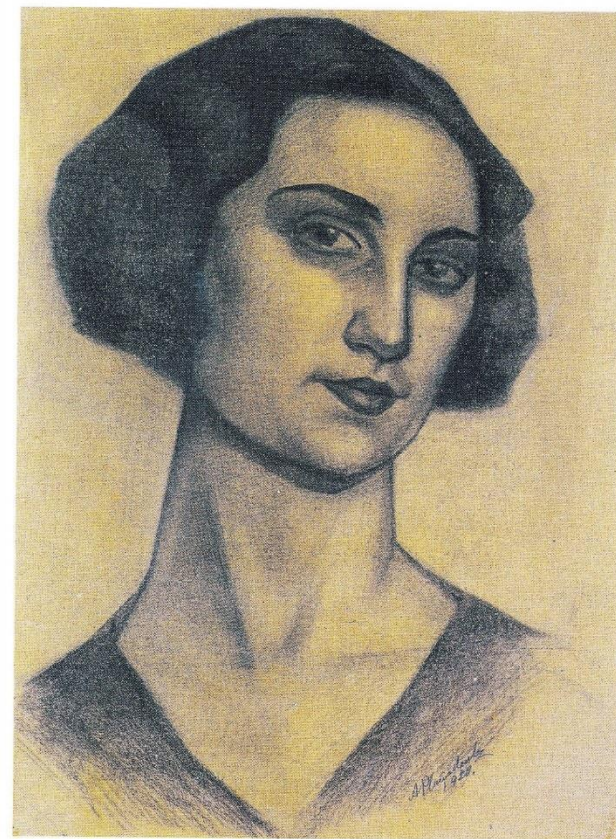
Alexandru Plămădeală. Autoportret. 1918. Ulei pe pânză. 35.5x27.3.

Portretul domnișoarei Zalkind din Riga. 1916. Marmură.
115 x 85 x 50 mm • Portrait of mademoiselle Zalkind from Riga.
1916. Marble

Alexandru Plămădeală
124. Nud. 1933

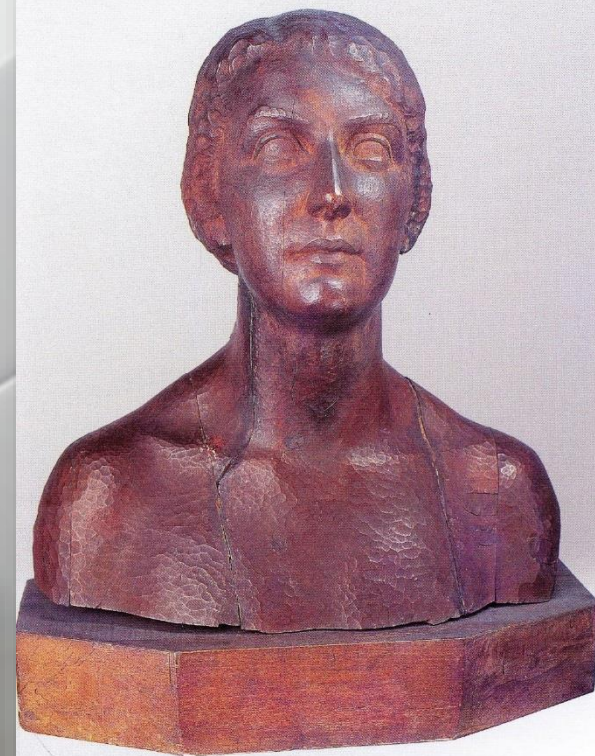
Portret de femeie. 1929. Cărbune pe hîrtie lipită pe carton. 409 x 295 mm
Female portrait. 1929. Charcoal on paper pasted on cardboard

Portretul Olgăi Plămădeală. 1924. Lemn. 742 x 480 x 375 mm
Portrait of Olga Plămădeală. 1924. Wood

Frunză de arțar. 1912. Avers. Bronz patinat • Maple leaf. 1912.
Front. Patinated bronze

Portretul Valentinei Tufescu. 1932. Lemn. 555 x 463 x 375 mm
Portrait of Valentina Tufescu. 1932. Wood

Ciobanul. 1928. Lemn patinat. 370 x 530 x 260 mm • The shepherd. 1928. Patinated wood

Monumentul lui Ștefan cel Mare. 1928. Bronz, gresie de Cosăuți
Stephen the Great monument. 1928. Bronze, Cosăuți grit stone

Portretul lui Alexei Mateevici. 1933. Bronz patinat. 680 x 670 x 350 mm
Portrait of Alexei Mateevici. 1933. Patinated bronze

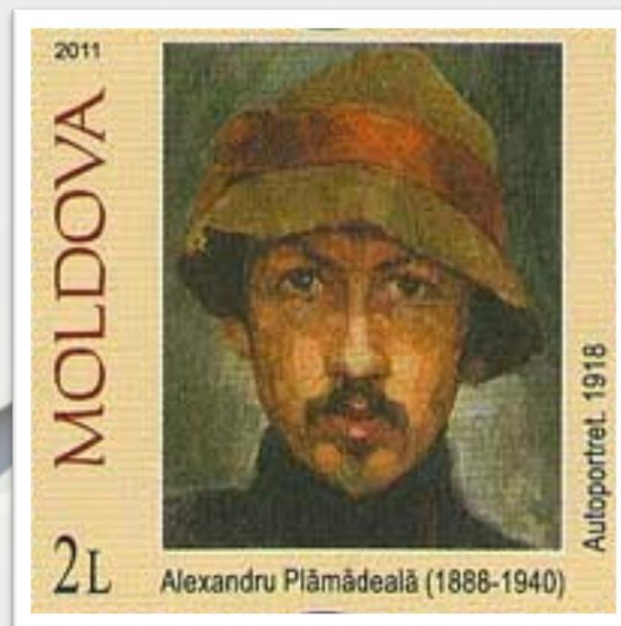

Portretul lui Bogdan-Petriceicu Hasdeu. 1936. Ghips tonat.
1043 x 775 x 620 mm • Portrait of Bogdan-Petriceicu Hasdeu. 1936.
Tinted plaster

- 16 iunie 1995, la 107 ani de la nașterea sculptorului, Poșta Moldovei a emis o marcă cu chipul acestuia.
- 1 aprilie 2011, cu ocazia împlinirii a 123 de ani de la naștere – apare marca cu autoportretul lui Alexandru Plămădeală din 1918;
- 2013 – Banca Națională a Republicii Moldova a emis moneda jubiliară pentru a comemora trecerea a 125 de ani de la nașterea maestrului basarabean.

Tipărită la Tipografia Centrală,
Chișinău

Tipărită la Bundesdruckerei,
Germania

[https://orasulmeuchisinau.wordpress.com/2013/10/08/sculptorul-alexandru-plamadeala-o-personalitate-marcanta-a-culturii-basarabene/;](https://orasulmeuchisinau.wordpress.com/2013/10/08/sculptorul-alexandru-plamadeala-o-personalitate-marcanta-a-culturii-basarabene/)

ÎN INTERNET

[https://biblioart.wordpress.com/2016/10/10/sculptorul-alexandru-plamadeala/;](https://biblioart.wordpress.com/2016/10/10/sculptorul-alexandru-plamadeala/)

<http://www.arta.neonet.md/sculptura/aplamadeala>

<http://www.moldovenii.md/md/people/272>

Referințe bibliografice

1. BRAGA, Tudor. *Alexandru Plămădeală*. Ch.: Editura ARC, 2004. 96 p. ISBN 978-9975-61-162-6.
2. *Calendarul bibliotecarului* 1998. Ch., 1997. pp. 158-161.
3. COLESNIC, Iurie. *Basarabia necunoscută*. Ch.: Universitas, 1993. pp. 262-272. ISBN 5-362-00871-4.

RESURSE ELECTRONICE

- **Colecția Bibliotecii Științifice USARB** - <http://primo.libuniv.md/>
- <http://www.paginaderusia.ro/premierul-ucrainean-va-depune-flori-la-monumentul-lui-stefan-cel-mare-din-chisinau/>;
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Statuia_lui_%C8%98tefan_cel_Mare_din_Chi%C8%99in%C4%83u;
- <https://orasulmeuchisinau.wordpress.com/2013/10/08/sculptorul-alexandru-plamadeala-o-personalitate-marcanta-a-culturii-basarabene/>;
- <https://orasulmeuchisinau.wordpress.com/2013/10/08/alexandru-plamadeala-1888-1940-sculptor/>;
- <https://biblioart.wordpress.com/2016/10/10/sculptorul-alexandru-plamadeala/>;
- <http://www.moldovenii.md/md/people/272><
- <http://www.arta.neonet.md/sculptura/aplamadeala/>

An abstract 3D graphic consisting of several thick, white, curved bands that sweep across the page from the left side towards the right. The bands are layered, creating a sense of depth and movement. The lighting is soft, casting subtle shadows and highlights on the surfaces of the bands.

Realizatori:
Angela HĂBĂȘESCU, bibliotecar,
Valentina VACARCIUC, bibliotecar,

Coordonator:
Valentina TOPALO, bibliotecar principal,
Serviciul Comunicarea colecțiilor. Programe
infodocumentare. Marketing

2018